

2. Буга П.Г. Организация пешеходного движения в городах: учеб. пособие для вузов / П.Г. Буга, Ю.Д. Шелков. – М.: Высш. школа, 1980. – 232 с.

3. ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. Введ. 19.03.2002. – К.: Держбуд України, 2002. – 122 с.

4. ДБН В.2.3-5-2001. Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів. – К.: Держбуд України. 2001. – 50с.

Аннотация

Куцина И.А., Ужгородский национальный университет.

Структурно-методическая схема исследования пешеходного движения с учетом этапов градостроительной документации.

Структурировано схему исследования пешеходного движения, учитывая этапы градостроительной документации, проанализированы зарубежный опыт и предпосылки формирования и внедрения концепции пешеходных зон и пешеходных пространств.

Ключевые слова: градостроительная документация, концепция пешеходных зон, пешеходная зона, пешеходные пространства, пешеход, пешеходная инфраструктура, организация пешеходного движения.

Annotation

Kutsyna I.A Uzhhorod National University.

Structural and methodological scheme for the study of the pedestrian movement with stepping of the mortgage documentation.

The pedestrian movement research scheme is structured, taking into account the stages of urban planning documentation, analyzing the foreign experience and the preconditions for the formation and implementation of the concept of pedestrian zones and pedestrian spaces.

Key words: urban planning documentation, concept of pedestrian zones, pedestrian zone, pedestrian areas, pedestrians, pedestrian infrastructure, pedestrian movement organization.

УДК 711.459.6 711. 122

*канд. архітектури, доцент Лукомська З.В.,
кафедра архітектурного проектування*

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
sorianalukomska@gmail.com, orcid.org/0000-0002-8769-1830*

ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ПОШУКУ ШЛЯХІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІННИХ ІСТОРИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ

Анотація: у статті представлено пошук напрямків збереження, пристосування та популяризації цінних історико-архітектурних комплексів. Запропоновано методику проведення циклу міжнародних історико-

архітектурних воркшопів на тему: ”Палац Потоцьких – простір і час” у місті Івано-Франківську (первісно Станіславові). Представлено результати першого етапу роботи.

Ключові слова: цінний історико-архітектурний комплекс, воркшоп, майстер-клас, “swot”- аналіз, руйнація, охорона, збереження.

Актуальність теми

Досліджуючи існуючий стан історико-архітектурної спадщини Західної України на передній план виходить проблема невідповідності умов збереження, експлуатації, презентації цінних унікальних ансамблів та комплексів, які творили образ міст у минулому і які є вагомими складовими середовища історичних міських центрів [3, 6, 7, 10]. Колись величні, до дрібниць продумані об’ємно-планувальні композиції реалізовані на високому фаховому та мистецькому рівні – сьогодні переживають період занепаду та руйнації. Зупинити цей процес можливо застосовуючи комплексний підхід формування нового позитивного образу цінних історичних об’єктів.

Дослідивши існуючий стан значного масиву об’єктів української архітектурно-містобудівної спадщини можемо відзначити згубний вплив колишньої радянської імперської ідеології, яку науковці визначають як спрямований “культурний геноцид” [5. с. 40]. Тому на даному етапі розвитку українського суспільства головним загальнонаціональним завданням є створення нової системи цінностей. Це можливо зробити за рахунок відновлення, підтримки та пропагування багатомістової історії нашої держави, яка тісно пов’язана із збереженням історико-архітектурної спадщини.

Збереження й повноцінне функціонування історичного середовища міста та його складових значною мірою залежить від сучасних підходів до вдосконалення механізмів державного регулювання зі збереження та популяризації історико-культурної спадщини та пам’яток архітектури [9]. Разом з тим ключовою є переоцінка професійних поглядів, звичних думок і стереотипних підходів до вирішення проблем охорони історичної забудови, що є передумовою її збереження, регенерації і адаптації до сучасних потреб суспільства.

У дослідженні представлено інтердисциплінарну методикку пошуку шляхів відродження цінного історико-архітектурного комплексу, яка полягає у паралельному проведенні теоретичних та практичних напрямків дослідження.

Мета статті

Розробити програму проведення циклу міжнародних історико-архітектурних воркшопів із дослідження цінних історичних комплексів, що є під загрозою знищення. Апробувати представлену інтердисциплінарну

методику на прикладі Палацу Потоцьких XVII – XVIII ст. у м. Івано-Франківську.

Виклад основного матеріалу

У дослідженні представлено програму циклу міжнародних історико-архітектурних воркшопів на тему: "Палац Потоцьких – простір і час".

1. Завдання воркшопу:

- Об'єднати довкола проблематики збереження, реставрації та пристосування цінних історико-архітектурних комплексів науковців, фахівців архітектурно-мистецького спрямування, студентів, краєзнавців, громадськості міста.
- Представити та узагальнити український і європейський досвід з вирішення вказаної проблематики для подальшого впровадження його на практиці.
- Виконати ґрунтовний аналіз потенціалів, слабких сторін, можливостей та ризиків у процесі розвитку цінного історико-архітектурного комплексу.
- Підготувати, на основі здійсненого аналізу, базовий пакет вихідних даних та рекомендацій для подальшого пошуку концепції пристосування об'єкту дослідження.
- Апробувати інтердисциплінарну методику пошуку шляхів відродження та подальшого стратегічного розвитку цінного історичного комплексу у системі міста на прикладі пам'яткового історико-архітектурного комплексу Палацу Потоцьких XVII – XVIII ст. у м. Івано-Франківську (Станіславів)¹.

2. Етапи дослідження

Дослідження цінного історичного пам'яткового об'єкту запропоновано проводити паралельно на теоретичному та практичному рівні, з метою отримання найповнішої картини щодо існуючого стану комплексу, особливостей його історико-архітектурного розвитку та віднайдення найефективніших шляхів його збереження.

Запропоновано проводити дослідження історичних об'єктів у три етапи, кожен із яких включатиме теоретичну і практичну частини, а результати

---

¹ Палац Потоцьких у м. Івано-Франківську це цінний історичний комплекс, який відіграв роль резиденції власників міста. Будівництво його почалось близько 1680 року [1, 2, 4]. Палац Потоцьких був однієї із складових приватного міста-ансамблю. Комплекс споруд резиденції разом із з прилеглою територією, яка мала в плані вигляд правильної трапеції, було обнесено мурами, і ці укріплення були об'єднані з існуючими бастионними фортифікаціями міста. Комплекс складався із двох флігелів, кухні, конюшні, возівні, споруди палацу, в'їзної брами. Очевидно була у складі комплексу і паркова складова із водними елементами, про що свідчать історичні карти. Авторство комплексу приписують французькому архітектору та військовому інженеру Шарлю Бенуа, який відомий містобудівними реалізаціями згаданого періоду в Україні. Як приватна резиденція комплекс проіснував до початку XIX ст., пізніше був пристосований під військовий шпиталь. Саме як військовий шпиталь використовувався комплекс і на початку XXI ст. [8].

попереднього етапу роботи можливо буде використати як вихідні дані для наступного.

I. Етап – досвід і аналіз

Перший етап роботи включає вивчення проблеми пристосування цінних історичних комплексів у світі. Запропоновано проведення лекційної частини у якій науковці представляють український та європейський досвід адаптації цінних історичних комплексів до сучасних умов використання. Необхідним є представлення вдалих варіантів адаптації історичних споруд, а також представлення негативного досвіду у реставраційній методиці, якого необхідно уникати у відношенні цінної історичної спадщини.

Також цей етап дослідження включає: ознайомлення учасників заходу з історичними аспектами розвитку об'єкта; визначення його ролі у формуванні містобудівної композиції середмістя; виявлення історичних етапів розвитку; розкриття історико-культурної цінності комплексу.

II. Етап – професія і люди

Другий етап включає представлення прикладних методик урбаністики, реставрації та археології на цінних історичних комплексах. Необхідним є запрошення фахівців реставраторів, архітекторів, мистецтвознавців, археологів з досвідом проведення детальних наукових досліджень та розроблення програм реставрації, ревалоризації, регенерації на пам'ятках архітектури. Метою залучення таких спеціалістів є отримання рекомендацій щодо послідовності та методики виконання реставраційних робіт та заходів по збереженню і пристосуванню історичних об'єктів до нових функцій.

III. Етап – традиція і сучасність

Суть третього етапу роботи полягає у полярності підходів до пристосування цінних історичних комплексів. Головним завданням цієї частини роботи є питання – як поєднати час у просторі? Дослідження можливостей використання об'єкта у часовому зрізі та співставлення цих можливостей із потребами та сприйняттям суспільством історичної спадщини у сучасному міському середовищі. Визначення пріоритетів серед елементів забудови історичного ядра міста, які формують думку мешканців та гостей міста про цінний історичний містобудівний об'єкт. Проведення дискусій стосовно можливості застосування консервативних та інноваційних шляхів розвитку історичної спадщини та представлення історичного комплексу у новому образі. Визначення такої схеми розвитку архітектурної пам'ятки, яка найповніше розкриє потенціал комплексу в сучасних умовах розвитку середовища міста.

Для вирішення поставлених завдань запропоновано комплексний підхід, що включає теоретичний та практичний блоки.

Блок теоретичний

Теоретичний блок представлений у вигляді навчальних лекцій, які проводять запрошені науковці: архітектори, історики, археологи, мистецтвознавці, реставратори, соціологи. Теоретичний матеріал є базою для проведення подальших етапів роботи стосовно пошуку шляхів розвитку історичного об'єкта. Висвітлений історичний розвиток об'єкта, представлений досвід адаптації історичної спадщини в Україні та за кордоном, а також розкриття історико-культурного потенціалу комплексу – лежать в основі пошуку шляхів розвитку комплексу. Представлений у теоретичному блоці досвід фахівців пам'яткоохоронної галузі є базою для проведення практичних заходів.

Блок практичний

Практичний блок складається з трьох етапів: “swot” аналіз; майстер-клас; “brain storm”².

“Swot” аналіз – визначення сильних та слабких сторін, можливостей та ризиків і формування пакету вихідних даних стосовно можливих шляхів розвитку комплексу. “Swot” аналіз запропоновано проводити на трьох ієрархічних рівнях. Для цього необхідно провести поділ на практичні секції.

Практичні секції “swot” аналізу цінного історичного пам'яткового комплексу:

- в контексті міста;
- в межах власної території;
- пооб'єктний аналіз.

Майстер-клас – проведення майстер-класів фахівцями пам'яткоохоронної галузі на території комплексу та в історичній частині міста для широкого кола відвідувачів з метою популяризації питання реставраційного підходу до охорони та збереження історико-архітектурної спадщини. Проведення тренінгів фахівцями із туризму з метою широкого залучення комплексу у туристичні програми регіону та створення можливостей для розкриття його значимості у процесі проведення публічних заходів різних рівнів.

“Brain storm” – напрацювання фахівцями-архітекторами та спеціалістами суміжних спеціальностей поляризованих варіантів концепції пристосування цінного історичного комплексу, території, споруд. Розроблення стратегії розвитку цінного історичного середмістя, ядром котрого виступає

---

² Метод мозкового штурму (англ. brainstorming) - оперативний метод вирішення проблеми на основі стимулювання творчої активності, при якому учасникам обговорення пропонують висловлювати якомога більшу кількість варіантів рішення, в тому числі найфантастичніших. Потім із загального числа висловлених ідей відбирають найбільш вдалі, які можуть бути використані на практиці. Цей метод включає три послідовні етапи: 1. постановка проблеми, 2. генерація ідей, 3. узагальнення, відбір і оцінка ідей.

палацовий комплекс. Представлення можливої програми розвитку та етапів її виконання.

3. Результати проведеного I-го етапу роботи

Представляємо результати проведеного у листопаді 2015 року першого етапу циклу воркшопів на тему: "Палац Потоцьких – простір і час".

На сьогоднішній день колишній палац складається із ряду споруд XVIII – XIX ст., які разом із територією колишнього партеру творять єдину композицію (Рис.1, 2). Технічний стан кожної з них вимагає проведення ремонтно-реставраційних робіт (Рис. 3). Територія комплексу обнесена триметровою мурованою стіною. Вхід на територію палацу здійснюється через муровану браму, яка поєднана із двома флігелями. Крім історичних споруд, на території комплексу розташовано кілька окремих об'єктів та прибудов радянського періоду. Вони, звісно, є дисгармонійними по відношенню до цінної історичної забудови.

Рис. 1. Комплекс Палацу Потоцьких у Станіславові на карті "Plan miasta Stanisławowa, 1934."

У сучасній структурі міста розташування палацу дуже вигідне, оскільки він межує із відпочинково-рекреаційною, громадсько-адміністративною, торговою та житловими зонами. Нині колишній палац Потоцьких перебуває у поганому технічному стані, споруди ніким не використовуються, а отже без догляду вони занепадають та руйнуються.

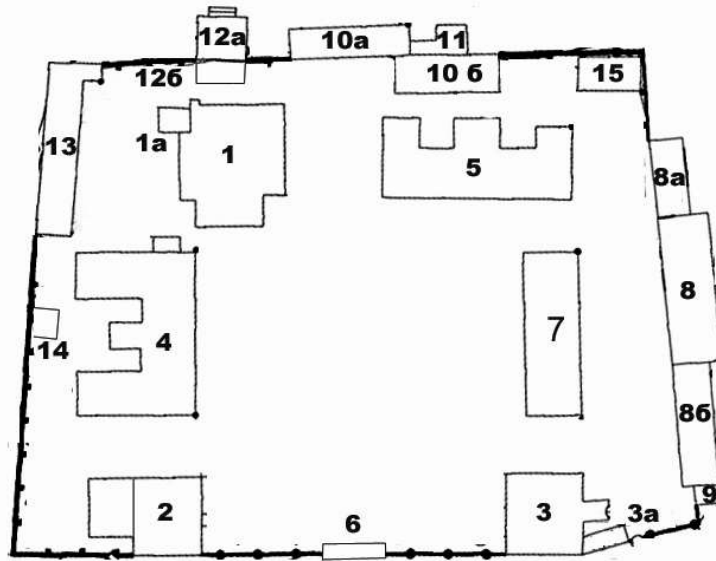

Рис. 2. Схема розташування споруд Палацу Потоцьких в м. Івано-Франківську. Експлікація: 1. палац, 2. західний флігель, 3. східний флігель (кухня нова), 4. – лікарня, 5. офіцерський клуб, 6. парадна в'їздова брама, 7. стара кухня, 8. гаражі, 9. будиночок, прибудований до огорожі, 10а. пральня, 10б. шпитальний морг, 11. будинок садівника, 12а. прибудова на північ від палацу (північна частина), 12б. прибудова на північ від палацу (південна частина), 13. довгий будинок при західному мурі, 14 гаражі при західному мурі, 15 гаражі в північно-східному наріжнику.

Майже два століття доступ на територію комплексу, обнесеного муром, був обмежений. Недоступним він є і сьогодні, а отже будь-які наукові обстеження, дослідження та фіксації його споруд не здійснювались. Очевидно, за період існування проводились перебудови, ремонтні роботи та пристосування споруд, що змінило їх зовнішній вигляд та внутрішнє планування. Хоча загальний художньо-естетичний образ комплексу і сьогодні справляє позитивне враження, а відсоток втрат та змін є незначним.

У дослідженні пам'ятки архітектури комплексу Палацу Потоцьких з брамами у м. Івано-Франківську взяли участь науковці: архітектори, реставратори, історики, археологи, соціологи, мистецтвознавці; архітектори-фахівці; студенти-архітектори; активна громадськість міста.

На I-му етапі дослідження цінного історичного комплексу відбулись заходи теоретичного та практичного рівня. Було проведено лекційну частину, ознайомлення та візуальне обстеження об'єкта, навчальну екскурсію по історичному ядру міста, swot – аналіз комплексу на трьох ієрархічних рівнях, а також позаблокові заходи.

“Swot” – аналіз цінного історичного комплексу в контексті міста (на прикладі палацу Потоцьких в Івано-Франківську).

В процесі дослідження комплексу, як елементу міської композиції, проаналізовано систему транспортних та пішохідних зв'язків території

історичного ядра міста, проаналізовано функціональне зонування прилеглих територій, просторово-візуальні зв'язки об'єкта із домінантами об'ємно-планувальної структури центру міста. Визначено магніти загальноміського громадського значення, які оточують історичний комплекс. Результатом досліджень стали комплексні аналітичні схеми.

Найбільш негативними чинниками впливу на палац визначено близькість розташування ринків та несанкціонований паркінг, що межує із територією комплексу. Щодо плюсів, то це розташування комплексу в історичному ядрі міста та зв'язок території палацу із рекреаційною зоною. Розташування пам'яткового комплексу в збереженому історичному середовищі дає можливість його розкриття в контексті ансамблю центру міста.

Рис. 3. Споруди Палацу Потоцьких в м. Івано-Франківську. Фото 2015р.

Виявлено, що колишня резиденція власників міста сьогодні є одним із наймасштабніших збережених елементів історичної фортеці, а її історико-культурна цінність у процесі розвитку міста відігравала ключову роль. На сьогодні видається можливим підсилення значення комплексу у системі міста саме за рахунок його історичного, архітектурного та культурного потенціалів.

“Swot” – аналіз цінного історичного комплексу в межах власної території (на прикладі палацу Потоцьких в Івано-Франківську).

У процесі дослідження взаємозв'язків між спорудами Палацу Потоцьких та внутрішнього простору ансамблю було виявлено сильні та слабкі сторони стосовно можливого розвитку об'єкту.

До сильних сторін віднесено:

- збережена внутрішня історична об'ємно-планувальна композиція комплексу;
- гармонійна організація простору комплексу;
- наявність підземного простору, який можливо використовувати;
- існування на території комплексу умовних кліматичних зон із різним освітленням, захистом від вітру, озелененням, що сприяє формуванню тематичних зон;
- наявність цікавих видових точок із комплексу на зовні, наявність локальних видових точок всередині комплексу.

До слабких сторін можемо віднести:

- незадовільний технічний стан комплексу;
- негативний вплив найближчого оточення на комплекс;
- необізнаність мешканців;
- відсутність розпізнавальної візуальної інформації про об'єкт.

На основі визначених сильних та слабких аспектів при оцінці існуючої ситуації комплексу представлено можливості та ризики стосовно його розвитку. Оскільки всі споруди комплексу є окремо стоячими і між ними читаються чіткі планувально-просторові взаємозв'язки, то можливим є створення на його базі як монофункційного так багатофункціонального комплексу, головним плюсом, якого є надзвичайно вдале розташування у системі міста та висока туристична привабливість. Головним ризиком проведення заходів із відродження комплексу може бути невідповідний вибір функції під яку буде пристосовано комплекс.

Пооб'єктний “swot” – аналіз цінного історичного комплексу (на прикладі палацу Потоцьких в Івано-Франківську).

У процесі натурного обстеження та аналізу технічного стану споруд комплексу було підтверджено історико-архітектурну цінність, унікальність, цілісність споруд. Із 15-ти споруд комплексу більшість є історичними та походять із періоду XVIII – XIX ст. Було виявлено збереженість планувальної структури, конструкцій та декоративних елементів споруд та муру, наявність стилевих рис у спорудах. На противагу цим позитивним особливостям було виявлено слабкі сторони комплексу: поганий технічний стан споруд, відсутні

архітектурно-археологічні дослідження, відсутня джерельна база. В умовах що склались було запропоновано можливі першочергові заходи:

- наукові дослідження;
- архітектурно-археологічні дослідження;
- розроблення першочергової програми реставраційних та консерваційних заходів;
- пристосування комплексу до відповідної функції.

Було визначено також ризики, які можуть виникати на шляху проведення згаданих заходів. Це – нерентабельність, відсутність фінансування; подальше фізичне знищення споруд; втрата автентичності; вживання неякісних матеріалів у процесі реставрації.

“Swot” – аналіз можливостей залучення громадськості у процес відродження цінного історичного комплексу (на прикладі палацу Потоцьких в Івано-Франківську).

Для всебічного вивчення ситуації у сфері сприйняття мешканцями та гостями міста історичного комплексу необхідним є вивчення громадської думки на двох рівнях. В першу чергу проведення опитування стосовно рівня пізнання громадою міста історії комплексу, а також думки громадськості щодо перспективного розвитку об’єкту та нового його призначення. Саме із допомогою залучення громади міста можливим є вивчення суспільних запитів і потреб суспільства на даному етапі розвитку. Було визначено, що найперспективнішими є напрями розвитку цінного історичного комплексу за допомогою залучення фахового ресурсу міста, за допомогою налагодження комунікацій між різними фаховими групами, соціальними групами, управлінськими структурами та мешканцями міста.

З метою популяризації цінного історичного комплексу серед громади міста було проведено опитування, анкетування, перформанси пов’язані з тематикою історичного розвитку комплексу, було розкрито його роль у формуванні об’ємно-просторової композиції міста та обговорено можливі перспективи розвитку.

“Swot” – аналіз: брендинг і промоція у процесі відродження цінного історичного комплексу (на прикладі палацу Потоцьких в Івано-Франківську).

У процесі відродження цінного історичного комплексу важливе місце відіграє можливість створення бренду на його основі.

Визначивши та підсумувавши сильні та слабкі сторони на предмет створення бренду “Палац Потоцьких в Івано-Франківську” було виокремлено позитивні можливості не тільки для розвитку комплексу, але і для всього історичного центру міста. Головні з них це - залучення інвестицій;

надходження до міського бюджету; наслідування ідеї та прикладу використання об'єкту в інших проектах; реклама міста; участь в міжнародних тематичних конкурсах з новим брендом; зацікавлення потоків транзитних туристів історією міста. Також на шляху створення такого бренду можуть виникати певні ризики це – несприйняття, нерозуміння бренду; втрата існуючих елементів впізнаваності; неконкурентоздатність з існуючими розвинутими комплексами.

Забезпечити промоцію новоствореного бренду можливо дієвими методами. Поширення інформації про новостворений бренд необхідно здійснювати: проводячи публічні акції на території комплексу; через інтерактивні, медіа- та інтернет-ресурси; друковану продукцію; проводячи комплексні заходи для підвищення туристичної привабливості об'єкта.

Позаблокові заходи

Під час проведення основної частини дослідження проводились позаблокові заходи.

Мультимедійні: демонстрація фільмів, промороликів.

Експозиційні: виставки проектів, артефактів, публікацій.

Прикладні: оновлення топогеодезичної підоснови, 3-d сканування будівель і споруд.

Мистецькі: музичний, театральний, художній та літературний супровід.

Висновки

У дослідженні розкрито проблему пошуку шляхів відродження пам'яткових історичних комплексів, які є під загрозою знищення. Запропоновано проводити дослідження паралельно на теоретичному та практичному рівні у три етапи. Важливою складовою такого методу дослідження є звернення до українського і європейського досвіду щодо відродження цінних історичних комплексів. З допомогою інтердисциплінарного підходу при дослідженні історичного об'єкту можливо виявити перспективні потенціали щодо його відродження та подальшого розвитку.

Апробацію інтердисциплінарної методики дослідження пам'яткових історичних комплексів було проведено на історичному об'єкті – комплексі Палацу Потоцьких (XVII – XVIII ст.) у місті Івано-Франківську (Станіславові). Візуальне дослідження, комплексний аналіз території та споруд Палацу Потоцьких у м. Івано-Франківську було проведено незалежно п'ятьма робочими групами, які напрацювали перші результати. У процесі роботи окрім традиційних загально-наукових методів дослідження цінної архітектурно-містобудівної спадщини було використано методики “swot” аналізу, майстер-класів, “мозкового штурму”. Важлива роль також була відведена вивченню

громадської думки та залученню активних мешканців міста до процесу популяризації пам'яткового історичного комплексу, що руйнується.

Узагальнивши результати роботи було виявлено, що колишня резиденція власників міста сьогодні є одним із наймасштабніших збережених елементів історичної фортеці, а її історико-культурна цінність у процесі розвитку міста відіграла ключову роль. На сьогодні видається можливим підсилити значення комплексу у системі міста за рахунок його історичного, архітектурно-мистецького та культурного потенціалів.

Отже запропонована методика дослідження є ефективною та прийнятною для використання при опрацюванні цінних історичних комплексів і в подальшому може бути основою для визначення стратегії розвитку та розроблення програм ревіталізації цих об'єктів, що максимально сприятиме їх охороні та збереженню.

Література:

1. Baracz S. Pamietnik miasta Stanislawowa – Lwow, 1858. – 191s.
2. Szarlowski A. Stanislawow i powiat Stanislawowski – Stanislawow, 1887. – S. 204 – 205.
3. Бевз М. Збереження та регенерація історичних центрів міст в західній та центрально-східній Європі // Проблеми теорії і історії архітектури України. Сб. науч. трудов. Архитектурное наследство и дизайн. – Одесса: ОГАСА, 2003. – Вып. 4. – С. 152–169.
4. Грабовецький В. Історія Івано-Франківська. Ч.1. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1999. – С. 36 – 44.
5. Концепція національної політики щодо культурної спадщини в Україні (Проект) / Під ред. О.П. Олійник. – К.: Архитектура и престиж, Середняк Т.К., 2014. – 134 с.
6. Лесик А. Охрана и рациональное использование памятников архитектуры.- Львов, 1987. – 128 с.
7. Лукомська З. Збереження та пристосування елементів історико-архітектурної спадщини. (На прикладі історичного центру м. Івано-Франківська). Проблеми збереження і використання культурної спадщини в Україні. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Святогірськ, 25-27 травня 2005р. – Слов'янськ, - 2005, - С. 84–89.
8. Лукомська З. Палац Потоцьких у місті Івано-Франківську. Українознавчі студії: наук.-теорет. журнал інституту українознавства при Прикарпатському університеті. - Івано-Франківськ: – 11- 12. 2010 – 2011. — С. 397 – 406.
9. Мещеряков В. В. Сучасні підходи до вдосконалення механізмів державного регулювання зі збереження та популяризації історико-культурної

спадщини та пам'яток архітектури. [Електронний ресурс] Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток". – 2015. – № 9. Режим доступу до ресурсу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=890/>.

10. Прибега Л. В. Історичне середовище як пам'яткоохоронна категорія // — Українська академія мистецтва. — 2004. — Вип. 11. — С. 177–185.

Аннотация

Канд. архитектуры, доцент Лукомська З. В. Кафедра архитектурного проектирования Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа.

Интердисциплинарный подход поиска путей исследования ценных исторических комплексов.

В статье представлен поиск направлений сохранения, приспособления и популяризации ценных историко-архитектурных комплексов. Предложена методика проведения цикла международных историко-архитектурных воркшопов на тему: "Дворец Потоцких - пространство и время" в городе Ивано-Франковске (первоначально Станиславе). Представлены результаты первого этапа работы.

Ключевые слова: ценный историко-архитектурный комплекс, воркшоп, мастер-класс, "swot" - анализ, разрушение, охрана, сохранение.

Abstract

Z. Lukomska, PhD Arch. Architecture Design Department Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gaz.

Interdisciplinary approach focused on finding ways for research of valuable historic complexes.

This research work is focused on finding ways for conservation, adaptation and promotion of valuable historical and architectural complexes. We also presented methods concerning realization of cycle of the international historical and architectural workshops called "Potocki Palace - space and time", that took place in town Ivano-Frankivsk (primary Stanislaviv). In this article the results of the first work stage are represented.

Keywords: valuable historical and architectural complex, workshop, master class, SWOT analysis, destruction, protection, preservation.